

האחר הוא אני

לפעמים אני דומה. לפעמים אני שונה. תמיד אני שווה.

המזכירות הפדגוגית

אגף חברה ורוח

המטה לחינוך אזרחי וחיים משותפים

מסובלנות להתמודדות עם גזענות וחיים משותפים

שותפי התפקיד לבניית ארוכת טווח

חוץ משרדי:

נציגי עמותות/גופים העוסקים

בנושא

משרד המשפטים

תנועת המורים

מרכז השלטון המקומי

חברה למתנסים, מכון מנדל,

נציגות הורים

תוך משרדי:

המזכירות הפדגוגית: המטה לחינוך

אזרחי, נציגי אשכולות

המינהל הפדגוגי: אגפי הגיל, אג,

קליטת תלמידים עולים, שפ"י

מינהל חברה ונוער/מפתח הלב,

מנהיגויות נוער, תנועות נוער

נציגי כל המגזרים

הכשרת מורים

מטרות התוכנית

- × הגברת המודעות, פיתוח התנגדות ורצון לפעול כנגד תופעות של הסתה וגזענות.
- × חיזוק ערכים הומניסטיים של אכפתיות, אמפתיה וכבוד האדם ומחוייבות לערכים דמוקרטיים של סובלנות וחופש הביטוי.
- × פיתוח יכולת לשיח ודיאלוג מכבד בין אנשי חינוך ותלמידים ממגזרים שונים.
- × טיפוח הזהות הישראלית האזרחית המשותפת תוך ובאמצעות עיסוק בשאלות של זהות אישית וקבוצתית.
- × פיתוח מחויבות לחיים משותפים ואקטיביזם חברתי כלפי תופעות של גזענות.

פדגוגיה של למידה משמעותית

למידת תכנים

- שילוב בתחומי הדעת וימי לוח
- תכנית לימודים: חיים משותפים
- לימוד משותף בין קבוצות

למידה מתוך התנסות וחוויה

- מפגשים בין קבוצות (בעלי תפקידים, תלמידים)
- פעילות אזרחית משותפת

הפן הרגשי התנסותי

- התנסות בכיתות בדיאלוג ושוח
- מוגן בשיתוף עם שפ"י

חיים משותפים ומניעת גזענות

נושאי התוכנית - דוגמאות

האחר הוא אני; זהויות שונות וחיים משותפים
בחברה הישראלית

חופש הביטוי וסובלנות - מה זה? מה
המצב אצלנו? באיזו חברה אנו רוצים
לחיות?

היכרות עם המושגים והתופעות של
הסתה וגזענות וחשיבות מניעתן

עקרונות התוכנית

- × התכנית משלבת את **כלל קהלי היעד**: עובדי הוראה (מפקחים, מנהלים, גננות, מורים, צוותי הדרכה), תלמידים והורים (במידת האפשר), כולל פרחי ההוראה ופרחי ניהול.
- × התכנית תשים דגש על תהליכים **ארוכי טווח** המותאמים לאוכלוסיית הגיל תוך התחשבות באופי המגזר ובית הספר.
- × התכנית המוצעת תהיה תכנית **רב גילאית, ספיראלית, ותשתלב במהלכי הלמידה המשמעותית, "האחר הוא אני" ובתחומי הדעת**
- × בתהליך המוצע יושם דגש על ידע ועובדות בצד חויה רגשית ועידוד לאקטיביזם חברתי.
- × תהליכי **הפגשה** (הדברות) בין קבוצות הינם חיוניים כאמצעי לקבלת האחר והפחתת גזענות.
- × התכנית תציע **כלים** להתמודדות עם הקושי בקבלת האחר ובדגש על התמודדות עם התנהגויות גזעניות.
- × שילוב בין תהליכים במערכת הפורמלית והבלתי פורמלית

מרכיבי עיקריים של התוכנית

א. הוראה והפעלות בכתות

1. פעילות בכתות בכלל שכבות הגיל ביום הסובלנות, ביום המאבק הבינלאומי בגזענות (המטה לחינוך אזרחי מנגיש הפעלות גם ביום זכויות האדם)

2. הנגשת דגמי הוראה המשלבים ערכים הומניסטיים ודמוקרטיים בהוראת תחומי הדעת

ב. פעילות בינמגורית משותפת

1. אוהלי הידברות ומעגלי שיח במחוזות ברמות השונות של בעלי התפקידים ושל תלמידים ביום מניעת הגזענות

2. פעילות אזרחית משותפת של בתי ספר ממגורים שונים.

ג. פעילות חיים משותפים ארוכת טווח

1. לימוד משותף, עבודות חקר ומטלות ביצוע משותפות.
2. הגדלת מספר ביה"ס המקיימים תוכנית לימודים שנתית בנושא: חיים משותפים באחת משכבות הגיל בביה"ס.
3. שילוב נושא מניעת הגזענות בתוכנית שיג ושיח והשכלה כללית

ד. פעולות תשתית מערכתיות

1. שילוב יחידה בנושא חיים משותפים ומניעת גזענות בהכשרת מורים ובאבני ראשה
2. הצגה ודיון בחוזר מנכ"ל בנושא חופש הביטוי בחדרי המורים
3. הגדלת מספר המורים ממגזרים שונים בבתי הספר

יישום התכנית

היעדים:

1. הפעלת תכנית קבועה ושיטתית בכל המחוזות בתשע"ו ובכלל המערכת עד שנה"ל תשע"ח.
2. כל התלמידים יפגשו בכל אחד משלבי הגיל עם מבוגר או תלמידים מקבוצה/מגזר אחר ללימוד/שיחה/פעילות אזרחית משותפת
3. בתשע"ה- הצגת התוכנית בשיטת המניפה ממנהלי המחוזות למפקחים ומנהלים וחדרי מורים
4. כל שלב בתוכנית בנוסף לשלב הבסיסי יוכפל בהדרגה בכל אחת משלושת השנים הבאות
5. <http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/ui/>

האחר הוא אני - יום הסובלנות הבינלאומי

× א. הסובלנות כדרך חיים היא בסיס לחיים משותפים ולמינעת גזענות בין אדם לחברו.

× ב. הסובלנות היא בסיס ליצירת תרבות חברתית ופוליטית של שיח מכבד ומניעת תופעות של הסתה וגזענות

ג. השלב הראשון הופך למערכת כחלק מהמערכים שהופצו לכלל המערכת לקראת פתיחת שנת הלימודים בעקבות מבצע "צוק איתן"

מערכים לפתיחת שנת הלימודים

- 3 שיעורים בחינוך היסודי - התמקדו בנושא: הוגנות – היכולת לזהות פגיעה בעצמי ובאחר וחיזוק ההתנגדות לאפליה ופגיעה באחר
- השיעורים בחינוך העל יסודי – סידרת שיעורים על:
  1. בחופש הביטוי וחשיבותו לחיים המשותפים
  2. גילויי הסולידריות בקיץ האחרון
  3. גילויי ההסתה והגזענות בקיץ האחרון
- 3. התנסות בשיח מוגן

צוות הכתיבה כלל נציגים: מהמזכירות הפדגוגית, אגף א' לחינוך ערבי, המינהל הפדגוגי ומינהל חברה ונוער